

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

O pretakanji vina.

Umno kletarstvo uči, da se morajo mlada, nova vina večkrat pretočiti. V prvem letu tri do štirikrat, v drugem dvakrat, v sledečih letih pa vsako leto po enkrat. Francozi, Nemci, Ogri, so mojstri v kletarstvu; oni pa tako ravnajo, torej je to gotovo pravo. Poglejmo zakaj se mora mlado vino pretakati, kedaj in kako naj se pretaka. Vino se mora pretakati, da postane prvič stanovitno, drugič da doseže v kratkem času svojo mogočo dobroto, popolnost. Naše vino obstoji iz vode, alkohola, kisline, in takozvanih ekstraktnih stvari. K poslednim prištevamo še ne pokipeli sladkor, čreslovno kislino, beljakovine in še druge kemično manj poznate tvarine. Alkohol je pa tisti obstojni del vina, kateri ga vzdržuje, pred pokvarjenjem obvaruje; beljakovine pa tisti, kateri ga rad ugonobi — pokvari in sicer zato, ker imajo svoje posebno tako zvano amonijokalično kipenje.

Poglavita naloga umnega kletarstva obstoji vsled tega v tem, da se napravijo iz vina beljakovine prej ko le mogoče in bolj popolno ko le mogoče. To se pa stori ravno s pretakanjem. Pri pretakanji pride vino in toraj beljakovine, ki so v njem, v obilno dotiko z zrakom in njega poglavitnim obstojnim delom z kisikom. Kisik se z beljakovinami spoji, vsled česar se beljakovine strdijo in padajo kot droži na dno soda, od koder se pri sledečem pretakanju lahko odstranijo, vino pa postane vsled tega gotovo stanovitnejše. Vino pa pridobi po pretakanju tudi na okusu in duhu, veliko bolj dozori, kakor pa brez tega. Nemec pravi: pretakanje izvrši vino. Da je vino po vsakem pretakanji nekoliko časa na lepoti duhu in okusu slabše kakor je bilo pred tem, je istina. Ali v par tednih popravi se vino ne le toliko, da bi bilo tako, kakor je bilo pred pretakanjem, ampak še veliko boljši postane v vsakem oziru.

Pretakati se mora pa mlado vino v prvem letu v prvič tikoma pred božičnimi prazniki, v drugič tikoma pred velikonočnimi prazniki, v tretjič okoli binkošti in četrtič tikoma pred novo trgatvijo.

Sicer pa le trikratno pretakanje navadno popolnoma zadostuje. Na luno ni treba pri pretakanji vina prav nič gledati, pač pa je dobro na to paziti, da se pretaka, ako le mogoče, pri lepem, jasnem vremenu. V drugem letu pretoči se vino o božiči in o binkošti. V prvič se pretaka mlado vino najbolje tako, da se pritrdi na pipo leseno ali pa ploščevinasto torilce tako, da je vino prisiljeno teči skozi dosti, dosti luknic v podstavljeni škaf. Pri drugem pretakanju je torilce vže nepotrebno, isto tako pri tretjem in sledečem. Pretakati se mora pa vino v popolnoma čiste sode; zakajati sode z žveplom je pri zdravih vinih čisto nepotrebno še škodljivo. Pri vinih, napravljenih iz gnjilega, po toči potolčenega, po kaki bolezni poškodovanega grozdja, je pa skromno zakajenje na mestu, takemu vinu je žvepleni dim zdravilo. Dolenjci, držite se tega nauka!

Dijaška kuhinja.

V zadnjem listu smo povdarjali, [kako] potrebna je pri nas v Novem Mestu kuhinja, v kateri bi dobivali ubogi študentje zastoj zdravo hrano. V podlistku se vam je razlagalo, kako slabe posledke ima tu in tam podpiranje ubozih dijakov v posameznih hišah, katera podpora je pri nas sicer jako velika — novomeščani so znani kot ljudje dobre in usmiljenega srca zlasti do študentov.

Dolgo so vže premišljevali gospodje, ki res želé srečo našej mladini, kako bi se jej pomagalo s skupno dijaško kuhinjo. Popraševalo in poskuševalo se je tu in tam, ali ni ga bilo pravega vspeha.

Oni spodbudljaj, posebno pa še resnica, da je imelo varstveno načelništvo katoliške družbe rokodelskih pomočnikov vže od začetka, ko je zidalo za družbo lastno hišo, namen polagoma s hišo in nje prihodki pomagati novomeškimi študentom — vsaj je sprejelo s § 17. društvenih pravil naravnost določbo, da se hiša in vse premoženje obrne v korist dijakom, ako bi se družba kedaj razšla — je nagnilo predstojništvo imenovane družbe, da ona osnuje v svojih prostorih

„dijaško kuhinjo“. Tem laglje se je to sklenilo, ker si je po velicah darovih — zlasti po veliko-dušnej podpori g. posestnika Hočevarja — opomoglo tako, da odslej izhaja lahko z lastnimi prihodki. Ker bi pa sedanji prostori ne zadostovali lahko za namene katoliške družbe in dijaške kuhinje, in pa ker ima družba premajhno dvorano in garderobo za predstave, so gospodje sklenili soglasno, da se hiša nekoliko poveča.

Zidalo se bode dalje v društveni vrt in s tem pridobil prostor za malo kuhinjo, veliko klet in jedilno shrambo, za stanovanje kuharice in zgoraj še dve sobi. Ena dosedanjih kuhinj se bode obrnila za dijaško kuhinjo, navadna shajalnica za rokodelce bode pa dijaška jedilnica. Rokodelci pa se bodo shajali zgoraj v dvorani, ki bode precej večja; isto tako se bode povečala soba zraven odra, da se dobi večja soba za pripravljanje za predstave in ob enem spalnica za tujce — člane katoliške družbe, katere doslej še nismo imeli.

Vstreženo bode s tem rokodelcem in dijakom.

Pogoje, katere je stavilo načelnništvo „katoliške družbe rokodelskih pomočnikov, so pa taki, da se jim člani „podpornega dijaškega društva“ z veseljem pritrđili.

Reč bi bila tako določena. Ali izvršitev bode zahtevala precej novcev. Ker pa vemo, da se zlasti dijaki radi podpirajo, smo prepričani, da nam dobri ljudje ne bodo odrekli svoje pomoči v denarnih doneskih, vsaj so podpisanega vže često naganjali različni gospodje od blizu in daleč, naj se vendar takov zavod preskrbi za novomeške dijake. Novomeščani, Kandijani in bližnji posestniki bodo pa brez dvoma ob zimskem času tudi z brezplačno vožnjo in morda tudi s kacimi darovi materijala samega izdatno podpirali zidanje v tako koristen in človekoljuben namen. Sklepati smemo to iz dosedanje skušnje. V korist bode to še zlasti Novemu Mestu, ker bode brez dvoma privabila podpora mnogo dobrih dijakov, ki bodo kedaj koristni člani družbe človeške, dobrotnikom svojim pa hvaležni.

Za poznejšo podporo nas ni toliko skrb, da imamo le prostor; a za tega pa prosimo tople mile podpore. Darove bomo vestno naznanjali v „Dol. Novicah“ in ob priliki tudi v večih časopisih.

Doslej vže so položili v ta blagi namen nekateri gospodje lepe doneske. — Neimenovan duhoven 150 gld., g. dr. Karl Slanc 100 gld., g. župnik V. Bergant 5 gld., g. Jakob Mikolič 3 gld., g. Rihard Dolenc 10 gld., g. Iv. Jakše 10 gld.

Blagi darovi naj se pošiljajo podpisanemu

Dr. Josip Marinko,

c. kr. gimn. profesor.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Vladna predloga v državnem zboru o pre-membni volilnega reda je vzbudila povsod mnogo hrupa. Zadnje dni časniki skoro-le o tem pišejo. Kakor se kaže, pa je vlada s to predlogo naletela, ker vse tri glavne stranke: konservativna, liberalna in poljska so se izrekle proti nji. S tem je dal državni zbor ministrom nekako nezaupnico. Zadnja sporočila res trdijo, da je ministerstvo odstopilo. Državni zbor torej ne bode razpuščen, kakor so trdili nekateri, če cesar sprejme ostavko ministerstva. Vendar pripravljeni moramo biti za volitve! Za vladno predlogo se vnema skoro edino le socijalna stranka, ki se upa na ta način okrepiti. Liberalna stranka pa hoče to predlogo v občni volilni pravici tako premeniti, da bi smeli voliti le tovarniški delavci, ki bi si izvolili 20 poslancev; tako bi se državni zbor za 20 mož pomnožil. Torej le tovarniški delavci naj bi smeli voliti, kmečki pa ne. Ume se, zakaj! Delavcem po tovarnah bi njih gospodarji sami ukazovali, koga smejo voliti. S tem bi se le liberalna stranka okrepila, in delavci bi sami sebi nov križ naložili.

Nam Slovencem bi vladna predloga pač ne prinesla škode — po mestih bi laglje dobili večino zase Štajarci, Korošci, Istrijani bi bili tudi na boljsem — ali po družih deželah je drugače. In pa, slednjič, ako naj državna knjižica nič ne velja pri kmetu, zakaj naj bi veljala pri velikem posestniku?

Tudi o češkem izjemnem stanju se mnogo govori v državnem zboru. Tóda kaže se, da se je vlada prehitela s to kaznijo, ker se je bati, da bode večina poslancev zoper to vladno naredbo. Na Češkem so zaprli mnogo mladih ljudi, ki so bili člani tajnega društva „Omladina“ in so gojili državi nevarna načela. Bog vé, bo-li ta udarec streznil češki narod, da uvidi, kakošne može si je izvolil za poslance, ki ga tirajo v vedno večo nesrečo?

Novi avstrijski vojni minister se imenuje Kriegshammer. Pomenljivo ime! Na Moravskem je imenovan za deželnega predsednika mož, ki ne zna češkega jezika, vkljub temu, da je dežela večinoma češka. To je nekaka zmaga liberalne stranke.

Tudi Avstrija ima svojo Kanoso! Hrvaški ban je nedavno obiskal slavnega škofa Strossmajerja, ki ga je jako slovesno sprejel. Pravijo, da se je mladi srbski kralj, potujoč nedavno v Opatijo v Istri, kjer sta se sešla z očetom, nekam presmelo obnašal do avstrijskih Srbov. Strossmajer, ki ima velik vpliv pri vseh Jugoslovanih, naj bi to nekako popravil. — Gotovo sta tudi govorila o bodočem zagrebškem nadškofu. Nedavno je zbor hrvaških župnikov poslal deputacijo k cesarju in

papežu, naj bi se višji pastir že skoro imenoval in sicer iz hrvaškega duhovstva. Ban je bil tudi preje pri cesarju; nadškof sarajevski, Stadler, ki je papežev kandidat za zagrebško stolico, pa je te dni odpotoval v Rim. Vse to kaže, da slednjič menda Zagreb vendar-le dobi svojega višjega pastirja. Boljšega si ne more želeti, nego je nadškof Stadler. — Hrvaški ban, ki je siyolasemu apostolskemu možu Strossmajerju zagrenil že marsikako uro, moral je toraj pri njem iskati pomoči in podpore, kakor svoje dni železni kancelar Bismark pri papežu. Tako Bog o svojem času povišuje svoje služabnike, ponižuje pa ošabne mogotce.

V **ogerskem državnem zboru** je vprašal poslanca Madarass finančnega ministra, je-li na Ogerskem kak duhovnik, ki ne zna mažarskega jezika in v katerem jeziku tak duhovnik v cerkvi pridiguje. Iz tega se vidi skrajna zagrizenost mažarska, ki hoče vse pokončati, kar ni njihovega. Nevarno igro igrajo ti Mažari; kdor ropa ljudem jezik in vero, ne odide maščevanju, ki ga zadene prej ali slej.

Kaj je novega po širokem svetu?

Rusko brodovje je dospelo 13. oktobra v Tulon, kjer je bilo od Francozov jako slovesno sprejeto. Kakor pišejo časniki, je bila te dni vsa Francija po konci. Svečanostij v Tulonu ni bilo ne konca ne kraja in ko so se tu končale, začele so se v Parizu. Iz vseh govorov, ki so se v teh svečanih trenutkih govorili, uvidimo, kako silno so želeli Francozi kake pomoči, s katero bi se zvezali. Seveda je bilo dosti tudi praznega beseđenja in celo — neumnosti. Zastopnik francoskih tiskarjev je rekel ruskemu admiralu, da se gode na Francoskem v teh dneh čudeži; v srednjem veku so imeli „božji mir“ (treuga Dei), sedaj pa imajo „ruski mir“. To se pravi že malo več, nego pete lizati; tu se spaja budalost z bogokletstvom! Sploh pa so Rusi jasno in pikro pokazali, kaj pred vsem manjka na Francoskem, kaj načelno loči Ruse od Francozov. Francozi so se pri teh slovesnostih ognili vsake cerkvene parade, Rusi pa so prišedši v Pariz, takoj imeli v svoji cerkvi „Te Deum“, katerega so se iz vlnudnosti udeležili tudi francoski brezverski mogotci — Bog zna, s kakimi čutstvi? Zveza med lahkomiselnimi Francozi in resnimi, strogoverskimi Rusi pač ne more ostati trajna.

Dva dni pozneje, ko so Rusi dospeli v Tulon, pa je **angleško brodovje** obiskalo Italijo v Tarentu. S tem so hoteli Angleži nekako otemniti francoske slovesnosti. Lahki so jih seveda prijazno sprejeli; toda tako imenitno pa le ni bilo kakor v Parizu, ker je bilo vse le umetno prirejeno; pred vsem pa Lahom povsod manjka denarja. In to je huda reč!

17. oktobra je umrl eden najslavnejših francoskih veljakov **Mac Mahon**. Odlikoval se je v krimski in v avstrijsko-laški vojski. V francosko-nemški vojski pa ga je sreča zapustila, ker je bil vjet. Pozneje je postal predsednik francoske republike, a ker je hotel uvesti marsikake pametne naredbe, jeli so se mu upirati in on je odstopil. Umrl je 85 let star.

Piše se nam:

Iz Šmihela 19. oktobra. — Velika je Šmihelska fara, obsegajoča 4000 duš, vendar pa do sedaj še ni imela lastnega šolskega poslopja za dečke; sedaj pa stoji pred nami krasno poslopje, katero je odločeno za dvorazredno deško šolo. Seveda je stala veliko svoto 16.000 gld., katere so morali dati Šmihelski občani. Toda kmalu bo pozabljeno, — ker imamo šolo, katero smo že toliko časa potrebovali. L. 1864. se je ustanovila šola; 4 klopi so morale služiti dečkom in deklicam v poduk. Da bi se vsaj nekoliko pomagalo, se je vzelo v najem poslopje, ki je bilo pa tudi premajhno.

Leta 1886 so prišle k nam č. šolske sestre de N. D., katere so prevzele tudi poduk deklic in imajo sedaj trirazredno javno šolo in 4 nadaljevalne razrede. Tudi za dečke je bilo treba kaj storiti; in to se je zgodilo z novo šolo, katera je ponos in dika Šmihelske fare.

18. okt. bila je naša šola blagoslovljena in odprta. Bila je to slovesnost znamenita in spomina vredna. Ob 9. so se zbrali povabljeni gostje in dečki v novem šolskem poslopiju. Navzoči so bili okrajni glavar visokorodni gosp. vitez Vesteneck, mil. g. novomeški prošt Peter Urh, g. župan Penca, krajni šolski predsednik g. Franc Kastelic, vodja kmetijske šole na Grmu g. R. Dolenc, p. prior Kajetan Popotnik, g. pristav V. Rohrman, g. učitelj Lapajne; graščaki gg: dr. Schlesinger-Gorjany, Seeman, vitez pl. Langer in še mnogo drugih odličnih gostov. Dečki se uvrste v pare in vlak se jame pomikati v spremstvu novomeške godbe v cerkev, kjer je bila slovesna sv. maša, po končani službi božji peli so dečki in deklice s spremljevanjem godbe cesarsko pesem.

Gospod župnik Ant. Peterlin je pokazal v jedrnatem govoru napredek zadnjih let, ki je tako viden v šmihelski župniji. Pojasni na to dolžnosti učiteljev do otrok in otrok do učiteljev in starišev do otrok, ter povdarja, da naj stariši radi pošiljajo svoje otroke v šolo, posebno, ker zahteva to državna postava in sedanje okoliščine, ko je treba več vedeti tudi preprostemu kmetovalcu, kakor nekdam.

Mil. novomeški prošt stopi na to pred oltar in zakliče na pomoč sv. Duha in potem se jame vlak zopet nazaj pomikati proti šolskem poslopiju, kjer se razvrste tako, da so stali na jedni strani dečki, na drugi pa deklice, v sredi pa povabljeni gostje in mil. g. prošt v pontifikalni opravi v spremstvu petero duhovnikov.

G. krajni šolski predsednik stopi sedaj na prag, poleg njega belo oblečena deklica s ključem na blazini ter opomni, da je poslopje posvečeno veri, domu in cesarju in da kot predsednik poprosi g. c. kr. okrajnega glavarja, naj on prevzame za danes oskrbnitvo tega poslopja. Visokorodni gospod prevzame ključ, in spominjajoč se vseh dobrotnikov in pospeševalcev šole in tudi presvitlega cesarja, poprosi na to tudi

mil. g. prošta, da blagoslovi to poslopje, želeč, da bi se tudi tukaj z Bogom začelo.

Blagoslov se prične, potem se zberemo v spodnjih šolskih prostorih, kjer razjasni po dovršenem blagoslovu mil. g. prošta tudi pomen blagoslova spodbujajoč otroke k rednemu obiskovanju šole in k pokorščini, kazoč kolike važnosti je mir, priporoča mir med učitelji, mir med učenci, želeč obilo blagoslova in milosti za učitelje in učence, podeli še vsem blagoslov.

Na to poroča g. učitelj Kalan nekoliko o zgodovini Šmihelske šole, kaže opovire, katere so se stavile zidanju pa tudi rednemu obiskovanju šole.

Po končanej cerkvenej slovesnosti bili so vsi šolski otroci pogoščeni in sicer dečki za šolskim poslopjem, kjer so se postavile začasno mize, deklice pa na samostanskem vrtu šolskih sester. Koliko veselje in radost! Saj je pa tudi marsikateri prvič dobil tako dobro kosilo in poleg tega tudi še vina. — Povrni Bog dobrotljivi vsem dobrotnikom tisočero, posebno pa še g. krajnemu predsedniku Fr. Kastelicu za trud in prizadevanje, ker se je toliko žrtvoval in preskrbel mladini to veselje! Bog ga živi in blagoslovi! Bog živi tudi vse druge mladino ljube!

Veselega obraza so se vračali učenci in učenke na svoj dom; gostje pa so šli v Kandijo k g. Pintarju, kjer je bil pripravljen skupen obed. Navzoči so bili skoraj vsi odlični povabljeni gostje. Napil je najprvo g. krajni šolski predsednik Fr. Kastelic presvitemu cesarju, kot našemu dobremu očetu, na to je zaigrala godba cesarsko himno, ter igrala tudi mej banketom več komadov. Visokorodni g. okrajni glavar se spominja na to vseh dobrotnikov in pospeševateljev šole, ter jim napije. G. župnik Šmihelski pa pozdravi vse zbrane goste. Po končanem obedu smo se razšli veseli in zadovoljni.

Z Dobrove, 21. oktobra. (Raznoterosti.) O poletnih sadežih in pridelku njihovem v naši fari, poročale so vrle „Dol. Nov.“ vže o svojem času. Hvala Bogu, tudi gledé poznejših in jesenskih pridelkov se je letina tukaj prav dobro obnesla. Otava bila je lepa in dobra spravila se je srečno pod streho. Krompir oneidovec je kaj bogato obrodil; gomolje so silno lepe in ogromne. Ajda, turšica, fižol, repa, korenje, pesa so se vrlo obnesli; le zelje je po nekaterih zelnikih precej zeló gnjilo, a bode ga za domačo porabo še ysejedno zadosta. Sedaj spravljajo in napravljajo ljudje prav pridno steljo in drva na svoja domovja. Le dobri Bog naj dá še precejšnje število lepih, toplih suhih dni, pa se bode za zimo vse potrebno preskrbelo in vrli tukajšnji posestniki bodo hvalili ljubega Boga, da jim je trud in delo njihovih pridnih rok tako bogato blagoslovil, ter se bodo med bodočo zimo odpočili in pokrepčali za nova težavna kmetska dela ob bodoči pomladi.

V zadnjih osmih letih so tukaj razne elementarne nezgode: povodnji, orkani, toča in požari, napravile vse škode (samo dobrovskim faranom-posestnikom) nad 80.000 gld. Gorelo je v tej fari do večrajšnjega dné nič manj, nego šestnajstkrat. Štirikrat je užgala strela.

Včeraj po noči (zjutraj) med 2. in 3. uro, pogorelo je F. Kozamerniku na Utiku, hišna štev. 19 gospodarsko poslopje z vsem, kar je bilo pod to streho spravljenega; le živino so oteli. To je pri tem posestniku v teku 12 let vže tretji požar. Prvikrat se je užgalo, ko so kruh pekli; drugikrat je pred štirimi leti strela vdarila in užgala; včeraj bilo je pa

skoraj gotovo po zlobežu zažgano. Temu dokaz je, da je nekdo malo pred 2. uro zjutraj po oknu starega očeta praskal in ropotal, na kar je začelo poslopje h krati in dveh krajih: v šupi in zvanaj na oglu v butaricah goretí.

Čudno je, da sta bila pri tej hiši prva dva ognja vsakokrat ob 2. uri popoldne, a ta zadnji pa skoraj ob enakem času ponoči.

Dobro je to, da je ta posestnik bolj na samem, ter da je bilo njegovo gospodarsko poslopje z opeko krito, ko bi bilo pa s slamo, bili bi sosednji posestniki in tudi cela Stranska Vas v velikej nevarnosti, ker je izhodnik močno pihal.

Pogorelec bil je zavarovan za to poslopje pri „Slaviji“ za 500 gld., a vse škode je pa ogenj napravil okroglih 1000 gld.

Zdravstvo je, hvala bodi Bogu, v vsakem oziru po celej fari kaj povoljno; le dobri Bog naj je tudi v prihodnje potrdi.

Z Gore pri Sodražici. — Naša občina spada prav za prav v farno sodražko; ali ker smo visoko in nas je do 500 duš, smo imeli navadno svojega duhovna. Zadnja leta pa je bila britka za nas, ker radi pomankanja duhovnov nismo imeli svojega dušnega pastirja, v Sodražico pa je tako težaven pot! Staro in mlado je zdihovalo po duhovnem očetu — in dobili smo ga vrlega g. Dominika Janež, katerega prav srčno ljubimo.

Blagi gospod so nam preskrbeli srečo sv. misijona. Obhajali smo ga z veliko gorečnostjo in pravim duhovnim veseljem od 28. septembra do 6. oktobra vsak spol in stan za-sé. Oj, kako srečni so bili za nas ti dnevi! Bog povrni gospodom misijonarjem, gosp. duhovnemu očetu in vsem dobrotnikom, ki so kaj pripomogli, da se je reč tako dobro zvršila.

Domače vesti.

(Duhovske spremembe.) Farno Žalino je dobil č. g. Josip Novak, doslej kapelan v Dobu, fara Grahovo na Notranjskem pa č. g. Fr. Lakmaier, doslej ekspozit v Trnju. Dné 27. oktobra sta bila v mašnika posvečena naša rojaka doktorja gospoda Janez Ev. Koren iz Metlike pa Fran Ser. Ušeničnik iz Poljan pri Škofji Loki.

(Poštni urad) je z današnjim dnevom podražavljen, in bode uradoval v novo prirejenem stanovanju na kapucinskem trgu. Imenovani so pa naslednji gospodje: Uradni vodja g. kontrolor Teodor Vidic; oficijal gosp. J. Klemenčič; asistenta gg. J. Tomazič in F. Tratnik; — telegrafistnji gospici Romana Vašič in Albertina Kastelic. — Dalje ekspeditorji gg. Avgust Belle in Radoslav Jeglič. — Dva pismonoša. — Tri uradni sluge.

(† Umrl) je v Brajtenavu 28. oktobra vrli grajščak gospod Alojzij Schiebel. Dasi ni bil naš rojak, je vendar le ljubil našo deželo in nje prebivalce. Vaščani dobro vejo, kako blago srcé je imel pokojni grajščak. Bil je veren mož; vdan v voljo božjo je prenašal dolgo bolezen — vdan je zaspal v Gospodu.

(Na Lešnicah) je umrl 6. oktobra 80 let stari posestnik Janez Colnar. Poznat je bil daleč kot gostoljuben, vesel vinogradskega posestnika. Naj v miru počiva!

(Deželni odbor) je naročil deželnemu stavenemu uradu, da izdela načrt, kako bi se napravil vodnjak za Preženske Njiva v radeškem okraju, kjer je jako velika potreba pitne vode.

(Popravek.) V predzadnji številki je bil govor o volilnem shodu v Radečah. Samo po sebi se ume, da se je vrnila v tisek neljuba pomota, ker je bil mesto g. dr. Papeža imenovan g. Pfeifer, ki ni voljen v trebanjsko-radeškem okraju ampak v novomeškem.

(Požar.) V Žabji Vasi pri Novem Mestu, sta pogoreli dne 23. t. m. dve hiši. Zažgal je baje nekoj otrok. Eden pogorelec je bil zavarovan, drugi ne. Sreča, da je bilo mirno vreme, ker sicer bi bilo gotovo pogorelo več hiš v bližju radi pomankanja vode. Novomeška požarna bramba, ki je brž prihitela, bi bila mogla brez vode težko pomagati.

(Ogenj) je požgal na Krvavcem vrhu pri Metliki štirim posestnikom poslopje in vse letošnje pridelke. Vnelo se je ob 10. uri dopoldne, ko so bili ljudje sploh na delu zunaj vasi; zažgala sta dva šestletna fantiča. Prihiteli pa so brž na pomoč metliška požarna bramba, Lokvičani, Dragomeljčani in Dobravčani. Njim gre hvala, da nesreča ni bolj velika; brez njihove hitre pomoči bi bila gotovo zgorela vsa vas.

(Na Grmu) je bila preteklo saboto javna skušinja za učence tamošnje vinarske, sadjarske in kmetijske šole. Več imenitnih gospodov je prišlo poslušati — med njimi g. prošt Peter Urh, g. okrajni glavar, poslanec pl. Langer, župana novomeški in šmihelstopiški. Učenci so jako dobro odgovarjali in poslušalce prepričali, koliko dobrega se naučé na tej šoli. Prav čudili smo se nekaterim, ko smo zvedeli, da so obiskovali samo enorazredno ljudsko šolo pa vendar na težka vprašanja odgovarjali točno, da je bilo veselje. — Učiteljstvo in vodstvo sme biti zadovoljno z lepimi vzpehi, katere je doseglo, dežela pa ponosna, da ima zavod, ki jej bode izredil polagoma lepo število modrih izglednih gospodarjev po različnih krajih naše mile domovine. Ti bodo pa zopet s svojim delovanjem in gospodarstvom kazali drugim, kako se umno obdeluje zemlja, da bode poplačala trud in znoj, s katerim jo silimo dajati nam plodov. — Bilo je 24 učencev; v družem letu 13, ki so sedaj dobili pričevala ter zapustili šolo. Nekako nemilo pa nam je bilo pri srcu, ko smo se zopet letos morali prepričati, da je primeroma bilo najmanj Dolenjcev — Gorenjci, kakor Štajarci so jih po številu presejali! Rojaki dolenski, zlasti tisti, ki imate boljše prihodke in bolj obsežne kmetije, pošiljajte v to šolo svoje sinove! Trud in troški se vam bodo povrnili stotero. — Glejte, drugod jo znajo dobro ceniti. Za prihodnje šolsko leto, ki se začne v saboto 4. novembra, je oglašeno vže 17 učencev, — med njimi eden slovenski Korošec, za katerega bode plačevala družba sv. Cirila in Metoda, pa dva Istrijana, ki prideta semkaj na deželne stroške. Kot zastopnik deželnega odbora je bil pri skušnji deželni odbornik g. dr. Vošnjak, ki je ostal tudi še v nedeljo tu ter se vdeležil blagoslovljenja nove šolske zidanice v Smoleni vasi. Jako je hvalil šolo in učiteljstvo ter še posebno srečo voščil gosp. vodji Rih. Dolenc-u, ki vže 20 let vodi kranjsko kmetijsko šolo, 14 let na Slapu pri Vipavi, 6 let pa na Grmu.

(Vinska letina) je letos v Semiču prav dobra — pri kmetih, ki so pridno škropili. Največji reveži v tem pa so naši Podgorci, ker jim je bila toča trikrat, nekaterim celo štirikrat pobila.

(Žandarmerijska postaja) na Orteneku preneha, ker se je osnovala samo za čas, ko so delali železnico.

(Na praznik vseh svetnikov) pelo bode „Dolenjsko pevsko društvo“ ob 4 $\frac{1}{2}$. uri popoldne

(takoj po cerkvenem opravi) na novomeškem pokopališču v spomin svojih tam počivajočih članov tri žalostinke, namreč: „Usliši nas Gospod!“, „Na grobih“ in „Nad zvezdami!“

(Volitev.) V odbor obrtniške šole v Novem Mestu ima se voliti en član izmed obrtnikov. Zaradi zelo slabe udeležbe se prejšnje kratki naznanjena volitev ni vršila, ter jo Novomeško županstvo z nova naznanja na dan 2. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v mestni dvorani. — Obrtniki naj bi prevideli veliko potrebo in korist obrtniške šole, pa tudi ne zanemarili pravice, svojega zastopnika v odboru imeti. Zatorej, obrtniki Novomeški, vdeležite se v obilnem številu imenovani dan volitve enega člana v odbor obrtniške šole.

(Iz Radeljce) se nam sporoča. Duševno in denarno močna dekleta, pristopite v družbo častitih gospej Magdalenk, ki so drevesce nunske iz Poljske Sibirije presadile v milejši vrtec sem v dolensko Radeljco pri Bučki. — Mlada dekleta se učijo v gospodinski šoli — in ženske živé v pobožnem miru.

(Topliško gasilno društvo) sklenilo je kupiti si zastavo. A ker zastava stane nad 200 glđ. obrnil se je odbor društva na mnogo dobrotnikov s prošnjo, naj mu pomagajo. Prosil je odbor najprej domače gospode, potem pogledal še drugam, in tako nabral blizo poldrugi sto goldinarjev. Darovalce naznamo v prihodnjih Novicah.

(V Idriji) se je po daljšem prizadevanju tamošnjih domoljubov vendar vstanovila „katoliška delavska družba, katero prav pristrčno pozdravljamo. Zadnjo nedeljo 29. oktobra je imela svoj prvi zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Imenovanje družbenih pravil; 2. Nagovor predsednika č. g. dekana; 3. Volitev načelnitva; 4. Sprejemanje družbenikov v družbo; 5. Razni predlogi.

(V razkolno cerkev) so jeli pristopati Slovenci v Trstu. Prej je prestopila cela družina, pred zadnjo nedeljo pa dve ženski in eden možki v cerkev, ki ne pripoznava papeža za glavarja! Pa vendar so ljudje, ki trdijo, da vera pri nas ni prav nič v nevarnosti. Pri njih pač ne, ker vže nobene nimajo!

(Cigani) pri nas niso nič kaj priljubljeni, dasi so zadnji čas nekoliko bolji — vsaj deloma so začeli delati. Grjè pa ravna ta izvržek človeštva drugod. V Žazarju blizo Vrhnike so zahtevali grdobe od gosposdinje, ki je bila sama doma, masti. Ker je ni marala dati, jo je cigan udaril dvakrat s sabljo po glavi. Prihiteli so kmetje — bežeči cigani pa so na nje streljali. Tukaj bi morala pač gosposka ostreje ravnati. Ako so postavbe za vse, zakaj bi naj ne bile za cigane? Ako kmetov sin ne gre v šolo, je kaznovan oče; kdo pa je še kdaj videl, da so cigančeka silili v šolo?!

(Glasba.) G. Ign. Hladnik je izdal 15 obhajilnih pesem za meš. zbor op. 14, tretji natis, cena 50 kr., in 20 Marijnih pesem za meš. zbor op. 15, drugi natis, cena 60 kr.

Razne vesti.

* (O našem svetlem cesarju) pripoveduje 91letni baron Nikolaj Vay, ki čuva vladarsko ogrsko krono, sledečo zgodbo: Sedanja ogrska kraljeva krona je bila pomerjena še po glavi cesarja Ferdinanda. Ko se je dal naš cesar leta 1867. ž njo kronati, morali so jo precej podložiti, da je ostala na glavi. Ko jo je cesar pomeril, rekel je, da je jako težka. Jaz sem

se osrčil in sem ópomnil Nj. Veličanstvo, da bi bilo morda dobro, ko bi se krona z majhnim zlatim trakom pripela okoli brade. A cesar je rekel, da bo tudi tako trdno stala na glavi. Ko je po slovesnem kronanju cesar jezdil v Budo, sedel je na visokem vrancu. Pred mostom se je konj splašil in jel delati velike skoke, tako da se je uzda na obeh straneh utrjala. Meni, ki sem hodil takoj za cesarjem, je kar kri zastala, ker domislil sem se, kaj, ko bi zaradi takih skokov konjevih padla krona cesarju z glave! Kaj vse bi praznoverno ljudstvo iz tega sklepalo in kako čudno in mučno bi to vplivalo na druge! Tresoč se smo čakali vsi, kaj se bo zgodilo, in kar se je zgodilo, je bila res milost božja. Cesar je ostal vkljub takim skokom trdno v sedlu in krona še niti enkrat ni zmajala na njegovi glavi. Celó konj se je pomiril in je šel zložno naprej. To je za-me, ki čuvam vladarsko krono, najlepši spomin; kajti poslej vidim in spoznavam vedno bolj, da res ničesar ni bilo treba, s čemur bi se krona na vladarjevo glavo pritrčila, ker kakoršnikoli skoki se gode v vladi, krono sv. Štefana drži božja roka na kraljevi glavi... Res pri vseh burnih in nevarnih skokih, katere delajo mažarski vladni možje v svoji nelojalnosti do vladarske hiše, sedi njih kralj neomajan v sedlu zaupajoč v božjo pomoč!

Prežalostnega srca naznanjamo tužno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, našega iskreno ljubljeneega soproga oziroma očeta, gospoda

Alojzija Schiebel,

posestnika grajščin Zalog in Luknja,

po dolgi in mučni bolezni in prejemu sv. zakramentov za umirajoče, danes ob 10. uri zjutraj v 58. letu njega starosti v boljšo večnost poklicati.

Truplo predragega ranjcega bo v torek 31. oktobra ob 9. uri dopoldne v grajščinski kapeli blagoslovljeno, potem k podružnici v Zalog prenešeno, in na tamošnjem pokopališču k večnemu počitku položeno.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Blagi ranjki bodi priporočen v blagi spomin in molitev.

Zalog, dné 28. oktobra 1893.

Hugon, Ida, Gvidon,
otroci.

Amalija Schiebel,
soproga.

(242)

Na prodaj je iz proste roke lepo in veliko posestvo.

Isto ima velike njive, mnogo boršta, štiri sadne vrte, dva vinograde in veliko poslopja. Kupna cena 5.500 gld., od katerih bi bilo treba le 2.000 plačati, drugo bi lahko na posestvu ostalo. To posestvo je ležeče pol ure hoda od Mokronoga in dve uri od nove železnične proge, ter je lepo na ravnem in skupno ležeče (arondirano), zatorej bi bilo priporočati tudi takim gospodarjem, ki sedaj nimajo svojega zemljišča tako skupno, ali pa so brez hoste in vinograda. — Na prodaj je tudi nekaj letošnjih pridelkov: 40 vedrov dobrega mošta, 50 mernikov pšenice, 30 mernikov ječmena, 30 mernikov ovs, 10 mernikov prosa, veliko jabolk, suhega sadja in orehov. Več pove

Martin Meteljko

na Brezovici pri sv. Ani pošta Mokronog.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poklical v boljšo večnost našega preljubega očeta in tasta, gospoda

Jožef Soklič-a,

c. kr. sod. kancelista in hiš. posestnika,

po zelo kratkej bolezni, v 88. letu njegove starosti, dne 17. oktobra 1893 ob 1. uri popoldne.

Pogreb ranjcega je bil ob 4. uri popoldne dne 19. oktobra 1893.

Ob enem se zahvaljujemo vsem za nam izraženo milo sočutje kakor tudi za obilo spremstvo ranjcega k večnemu počitku najprisrčneje.

V NOVEM MESTU, 19. oktobra 1893.

Pavla Soklič,
hči.

Jera Soklič,
sestra.

Julija Soklič roj. Pisch,
sinaha.

(237)

Jožef Soklič,

trgovec v Ely sev. Amerika,

Edmund Soklič,

c. kr. dav. adjunkt v Krškem,
sina.

(240)

Podpisani naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati in sestra

Ana Štepec roj. Nadrah,

veleposestnica v Dragi pri Višnjigori,

dné 19. oktobra t. l. ob 3. uri zjutraj, po dolgotrajni in mučni bolezni, večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 72. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Naj v miru počiva!

V Dragi, dné 28. oktobra 1893.

Ivan, Franjo, Alojz Štepec,
sinovi.

Angela Gorec,
unukinja.

Matija Štepec,
soprog.

Alojzij, Josip Gorec,
unuka.

Anton Nadrah,
brat.

Franca Trontelj, Marjeta Kastelic, Katarina Brodnik,
sestre.

Zofa, dva naslonjača in štirje štoli, vse dobro ohranjeno, se proda za 40 gld. — kje? pové uredništvo. (242)

Dva šivalna stroja

(jeden velik drugi majhen)

še dobro ohranjena, sta naprodaj. Veliki za 30 gld., manjši za 25 gld. pri

(235-1)

Jakob Kapš-
v Semiču št. 18.

Harmonijum in glasovir

obstoječ še v jako dobrem stanu, je na prodaj v Novem Mestu, štev. 82. (250-1)

Št. 14.643

Oklic!

(238)

C. kr. za m. del. okrajno sodišče v Rudolfovem naznanja:
Na prošnjo dedičev Ane Bobnar iz Drganjega sela dovoli se prostovoljna prodaja v zapuščino spadajočega

1.) že na zapustnico prepisanega glasom inventarnega zapisnika de praes. 30./5. 1892 št. 6252 na 161 gld. cenjenega zemljišča vlož. št. 311 kat. obč. Jurkavas;

2.) na Janeza Gimpelna iz Gorenjega Gradiša prepisanega zemljišča vlož. šte. 376 kat. obč. Jurkavas cenjenega na 50 gld. ter se za izvršitev določil dražbeni dan na

II. novembra 1893 ob 9. uri dopoldne

na lici zemljišča z dostavkom, da se bode za gori navedeno ceno izklicalo in le za to ali nad njo proti gotovemu plačilu največ ponudivšemu oddalo.

C. kr. za mesto del. okrajno sodišče v Rudolfovem,
dné 20. oktobra 1893.

Razglas.

Št. 110

Dne 20. novembra t. l. ob 10. uri popoldne oddala se bode naprava nove občinske ceste v Radencih pri Starem Trgu po javni dražbi. Cestna proga je dolga 1440 m. in je delo cenjeno na 2433 gld. Licitacijski pogoji, proračun in načrt leže pri županstvu v Radencih vsakemu na ogled. Licitacijski pogoji razvidni so tudi pri okr. cestnem odboru v Črnomlji. — Kdor hoče licitirati, ima vložiti vadije 10%. Licitacija vršila se bode pri županstvu v Radencih.

Okrajni cestni odbor v Črnomlji,
dne 24. oktobra 1893.

Jeršinič
načelnik.

(246—1)

Oznanilo.

Dne 16. novembra t. l. bode licitacija za popravo cerkve sv. Duha v Črnomlji in sicer ob 2. uri popoldne v mestni pisarni v Črnomlji. Vse delo je cenjeno na 2100 gld. in je vložiti vadij 10%.

Načrti in proračuni leže pri mestnem županstvu vsakteremu na ogled.

Črnomelj, dne 20. oktobra 1893.

(251)

Stavbeni odbor.

V najem se odda ali prodaja takoj (245—1)

lep mlin

z dvema tečajema, stopami, lepim sadnim vrtom, dvema njivama, travnikom, vinogradom in gojzdom. Lega mlina je v vasi, blizu cerkve in okrajne ceste. Najemnik, ki ima zanesljivo moško osebo, lahko prevzame tudi za najemnino službo poštnega pota. Natančneje se izve pri c. kr. poštnem uradu na Bučki pri Krškem.

Mesnica v Toplicah

se dá s I. novembrom 1893 v najem. Več pové gospa

Ljudmila Milic.

(339—1)

v Ljubljani, Stari Trg št. 19.

Na prodaj

je nekaj starih, a še porabnih okenskih garnitur (znotranjih in vnanjih oken in veternic) v gimnazijskem poslopiju v Novem Mestu. Več se izve pri c. kr. slugi.

200 veder namočenih češpelj

je na prodaj po nizki ceni v gradu Bajnofu.

Glasovir

vže preigran, a še prav dober, prodam takoj po prav nizki ceni.

(249)

L. Ropas.

Naprodaj je blizu Studenca pošta Sevnica prav lep in velik

vinograd

ohranjen v najboljšem stanju in zasajen z najplemenitejšimi trtami. Lega je izborna in vinograd oddaljen od družih, ki bi bili okuženi od trtne uši. V vinogradu pridelalo se je letos 50 hl. izvrstnega vina in 10 hl. črnine. Zraven tega prodaja se tudi saden vrt z najplemenitejšim drevjem, njiva, hiša in hram z vso vinsko posodo in pripravo. Več izve se na c. kr. pošti na Bučki.

(241—1)

V gojzdni drevesnici na Radeljci**je na tisoče smrečic**

v prodajo pripravljenih.

Iesensko presajo dreves priporoča

M. Norberta,
grajščinska gospodinja.

(143—1)

Oddaja ameriškanskih trt.

Kmetijska podružnica v Novem Mestu oddala bode iz svoje trtnice še to jesen več tisoč vkoreninjenih trt jorkmadejre.

Udje kmetijske podružnice dobé trte brezplačno in se je za nje zglasiti pismeno ali ustmeno do 10. novembra t. l. Ko bi kaj trt preostalo, oddale se bodó tudi neudom proti plačilu 1 gld. za sto trt.

Na prodaj je iz proste roke

saden vrt in njiva

mej kolodvorom in Bršlinom pri glavni cesti. Prostor je prav pripraven za zidanje. Meri 4504 □m. — □m. á 20 kr. Več pové Anton Šali v Bršlinu.

Na prodaj!

je pri deželni kmetiški šoli na Grmu krasen krompir po 2. kr. kilo, in sadno drevje, jabolka, hruške po 20, 25 in 30 kr. komad.

Vodstvo.

(207-2)

Anton Turk,knjigovez v Ljubljani, Dunajska cesta št. 3.
priporoča

svojo dobro vrejeno knjigovoznico za vezanje knjig, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Dalje ima tudi naprodaj sledeče knjige lastne založbe:

Andrej Hofer, junaški vodja Tirolcev l. 1809. Verni popis njegovega življenja in njegove junaške smrti v Mantovi l. 1810. S podobo. Cena 14 kr.

Princ Evgen Savojski, slavni vojskovodja Avstrijski. Zgodovinska povest. Z barvano podobo. Cena 24 kr.

Beneška vedeževalka, ali prokletstvo in blagoslov. Povest iz preteklih dni. Z barvano podobo. Cena 20 kr.

Cvetina borogradska. Ilustrovana povest. Z barvano podobo. 130 strani. Cena 40 kr.

Hedvika, banditova nevesta. Povest s podobo. Cena 20 kr. Srečolovec. Povest onim, ki na tujem iščejo domú, zlasti njim, ki tišče v Ameriko. Cena 20 kr.

Sv. Notburga in popis življenja sv. Heme, kneginje slovenske, s pripovedko o zvonu v blejskem jezeru. Z barvano podobo. Cena 18 kr.

Štiri povesti za slovensko ljudstvo. Cena 20 kr.

Pravljice. (36) I. zvezek. Cena 20 kr.

Ave Marija. S podobami. Cena 10 kr.

Božja pot Matere Božje na Bledu. S podobo. Cena 10 kr.

Stara božja pot na Dobrovi. S podobo. Cena 13.

Tudi se dobijo knjige drugih založnikov n. pr.:

Tisoč in ena noč. Pravljice iz jutrovnih dežel. V zvezkih po 20 kr. Narodna biblioteka, v zvezkih po 15 kr. Krištof Šmida spisi. Roparsko življenje. Stanley v Afriki. Zbrani spisi Pauline Pajkove. I. zvezek. Zbrani dramatični in pripovedni spisi Dr. J. Vošnjaka Mlinarjev Janez ali vplemenitev Teharjanov. Razne molitvene knjige. — Blaznikova „Pratika“ za leto 1894.

Prekupovalci dobijo primeren rabat.

Vnanja naročila izvršujejo se točno, hitro in po najnižji ceni.

Oskrbništvo grada Impolca (Neustejn) pošta Radna na Kranjskem, žel. post. Sevnica na Štajerskem, prodaja

amerikanske trte.

a) vkoreninčene trte:

Riparia selectionée á gld. 20.—
Solonis á gld. 30.—
York Madeira á gld. 15.—

b) Ključe:

Riparia selectionée Ia, premer 8—15m/m á gld. 10.—
" " IIa, " 6—8m/m á " 8.—
" " IIIa, " 4—6m/m á " 6.—
Solonis Ia, á gld. 15.—, IIa, á gld. 13.—, IIIa, á gld. 11.—
York Madeira á gld. 5.—.

Cena velja za tisoč komadov z zavojem vred na postaji Sevnici.

Naročila se že sedaj sprejemajo.

Izvrstni jabolčnik

(jabolčni mošt) 100 litrov 7 gld. (262-2)

V Ameriko

se pride iz Ljubljane v Nju-Jork skozi Basel, Pariz, Havre v najmanjših dneh za 106 gold. Na ladijo se vstopi vsako saboto v Havru, iz Basela se odhaja vsaki četrtek. — Kedor želi todi potovati, naj se obrne na Zwischenbarta v Basel (Schweiz). (166-7)

Otvorjenje prodajalnice.

Čast mi je, najljubneje naznaniti, da sem otvoril trgovino s suknom in manufakturnim blagom pod tvrdo

F. S. Murgelj

na Ljubljanski cesti, št. 39 v Weissovi hiši.

Moje najskrbneje prizadevanje bode, s strogo realno potrežbo, samo dobrim blagom in nizkimi cenami, steči si blago naklonjenost svojih velespoštovanih kupovalcev, katero si bom trudil vedno ohraniti. V ugodni nadeji prav živahnega poseta, beležim

z velespoštovanjem

(297-2)

F. S. Murgelj.

Novo Mesto, dné 10. oktobra 1893.

Išče se pismonošo,

ki bi se pa tudi lahko uporabljal kot vrtnar v sadnem in zelenjadnem vrtu. — Več se poizve na pošti v Ribnici. (228-2)

V najem se da takoj s 1. oktobrom t. l.

izpraznjena prodajalnica

v Adlešičih št. 9. pri Črnomlju ležeča poleg ceste in blizu farne cerkve. — Več pové lastnik

(221-3)

Miko Požek.

Na prodaj je 7 do 8 oral velik

gojzd z lepim bukovjem,

porabnim za napravo drv, švelarjev in ogla. — Več pové lastnik

(222-3)

Janez Povše,

v Močvirju pošta Buča.

1000 mernikov krompirja

oneidovca in orjaški modri (blau Rinsen) ima na prodaj graščina Struga, pošta Sent Peter pri Novem Mestu. (230-1)

Divji kostanj, razne posušene korenine in zelišča ter češminovo lubje (skorjo), kakor tudi zrnje, kupuje vedno po najboljših cenah

Mar. Rohrmann.

(225-3)

v Novem Mestu.